

OSNOVNA ŠOLA HUDINJA

HARMONIKA

Raziskovalna naloga

Avtorja:

Lucija Mlakar in

Denis Žalig, 7.razred

Mentorica:

Klara Raznožnik, prof. glas.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2010

HARMONIKA

ŠIFRA: LMDŽ

7. razred

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2010

KAZALO

POVZETEK NALOGE.....	4
UVOD	5
1.1 TEMA RAZISKOVALNE NALOGE	5
1.2 NAMEN NALOGE.....	6
1.3 HIPOTEZE.....	7
1.4 METODE DELA.....	8
2 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA DELA.....	9
2.1 O HARMONIKI.....	9
2.2 ANKETIRANJE UČENCEV S POMOČJO VPRAŠALNIKA.....	17
2.3 ANALIZA ODGOVOROV IZ ANKETNEGA VPRAŠALNIKA.....	20
2.4 PRIMERJAVA HIPOTEZ IN UGOTOVITEV	28
3 ZAKLJUČEK.....	29
4 VIRI IN LITERATURA	30

POVZETEK NALOGE

Raziskovalna naloga o harmoniki opisuje njen nastanek, sestavne dele inštrumenta, zgodovino prihoda na slovensko ozemlje in njeno uporabo v posameznih glasbenih zvrsteh. Zanimala nas je prav tako priljubljenost harmonike med učenci, tako med poslušalci kot instrumentalisti.

Poleg prebiranja literature sva se zatekla še k metodi ankete in tako od učencev dobila odgovore na najina vprašanja, domneve, hipoteze. Izkazalo se je, da sva sama že kar dobro informirana, saj so se vse najine hipoteze potrdile, vseeno pa je skoraj vsaka najina domneva prinesla še nekaj novih informacij. Sledilo je pisanje raziskovalne naloge, izdelala sva tabele in grafe, ki so narejeni na osnovi rezultatov analize ankete.

Rezultati naloge so pokazali, da je harmonika med učenci zelo priljubljena, velik procent je takih, ki jo najraje poslušajo v narodnozabavni glasbi. Otroci tudi vedo, da harmonika ni značilna samo za našo deželo, temveč še za ostale države. Odgovori so prav tako pokazali, da med učenci, ki igrajo na harmoniko prevladuje diatonična harmonika. Z njo izvajajo narodnozabavno glasbo.

Harmoniko imamo radi zato, ker nas s svojim zvokom in glasbo povabi k petju ali plesu. Učenci se v večini primerov odločijo za učenje diatonične harmonike, da bo scena naše narodnozabavne glasbe še naprej tako bogata.

UVOD

1.1 TEMA RAZISKOVALNE NALOGE

Sva Lucija Mlakar in Denis Žalig. Obiskujeva 7.b razred, na Osnovni šoli Hudinja. Po pogovoru z mentorico sva se odločila, da bova raziskovala inštrument harmonika. Denis igra na diatonično harmoniko, kar nama je bilo pri nastajanju raziskovalne naloge v pomoč.

Raziskavo sva začela z zgodovino harmonike, spoznala sva njeno sestavo, prav tako sva se pozanimala kdaj je prišla na slovensko ozemlje, v katerih glasbenih zvrsteh se uporablja in kako je poskrbljeno za tekmovanja harmonikarjev.

Od anketiranih učencev sva želela izvedeti, če jim je harmonika všeč ali ne in prosila sva jih za utemeljitev zanimanja oziroma nezanimanja. Vprašala sva jih tudi, v kateri glasbeni zvrsti najraje poslušajo igranje na harmoniko.

Od učencev, ki igrajo na harmoniko, pa sva raziskala, katera vrsta harmonike prevladuje, kje se jo učijo igrati in katero glasbeno zvrst igrajo najpogosteje.

1.2 NAMEN NALOGE

Podatki, s katerimi sva se seznanjala skozi raziskovalno nalogo, so nama bili vedno bolj zanimivi. Z osvojenim znanjem sva na harmoniko začela gledati drugače kot prej. Tudi rezultate ankete in odgovore učencev, sva bolje razumela in jih tako lažje argumentirala.

Upava, da bo naloga na šolski in območni predstavitvi marsikomu pomagala inštrument bolje spoznati, kar lahko spremeni naš odnos do harmonike. Najino znanje bova prav tako delila z najinimi sovrstniki, ko bo tema pogovora o harmoniki in glasbi nasploh.

1.3 HIPOTEZE

Najine hipoteze so sledeče:

- več kot polovici anketiranih učencev je všeč inštrument harmonika,
- igranje na harmoniko se najraje posluša v narodnozabavni glasbi in
- več kot polovica učencev, ki igra na harmoniko, igra na diatonično harmoniko.

Čeprav se zanimamo predvsem za našo in tujo zabavno glasbo, si zabave, veselice, poroke in podobnih dogodkov brez harmonike težko predstavljamo. Harmonika je inštrument, ki s svojim zvokom in izborom skladb poskrbi za dobro vzdušje, lahko tudi ples in petje. Zato meniva, da bo najina prva hipoteza potrjena.

Najprej je bila harmonika godčevsko glasbilo, danes je medijsko bolj prepoznavna v narodnozabavni glasbi. Pri nas je tudi veliko ansamblov, ki igrajo tovrstno glasbo. Zato se najina druga hipoteza glasi, da se igranje na harmoniko najraje posluša v narodnozabavni glasbi.

Zadnja hipoteza se navezuje na omenjeno popularnost narodnozabavne glasbe, saj v tej glasbeni zvrsti prevladuje diatonična harmonika. Tako meniva, da več kot polovica učencev, ki igra na harmoniko, igra na diatonično harmoniko.

1.4 METODE DE LA

Za izdelavo raziskovalne naloge sva izbrala naslednje metode dela:

- iskanje in prebiranje literature, ki opisuje zgodovino harmonike, njene sestavne dele, njen prihod na slovensko ozemlje in njeno uporabo v posameznih glasbenih zvrsteh,
- pisno anketo (vprašanja sva zastavila učencem 2. in 3. triade OŠ Hudinja in OŠ Ljubečna), saj naju je prav tako zanimala priljubljenost harmonike med učenci poslušalci in med učenci instrumentalisti,
- analizo ankete, s katero sva pregledala odgovore učencev,
- pisanje raziskovalne naloge Harmonika,
- izdelavo tabel in grafov, ki so narejeni na osnovi rezultatov analize ankete in
- poročanje o našem delu.

Omenjene metode dela so nama bile v pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge Harmonika.

2 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA DELA

Za raziskovalno nalogo sva pripravila naslednji delovni načrt:

- v mesecu novembru sestanek z mentorico, določitev naslova raziskovalne naloge in iskanje ter branje literature o harmoniki,
- v decembru izdelava ankete za učence 2. in 3. triade OŠ Hudinja in Ljubečna,
- januarja bo analiza ankete, ki bo pokazala število anketiranih učencev in vsebino njihovih odgovorov na zastavljena vprašanja,
- v mesecu februarju pisanje naloge, s tabelami in grafi ter
- v marcu priprava na ustno poročanje najine naloge, izdelava PowePointa.

2.1 O HARMONIKI

Harmonika spada med aerofona glasbila, ki ga držimo v rokah. Aerofoni so vsi inštrumenti, kjer zvok proizvaja zrak. Zvok prihaja iz uglašenihi prenihajočih jezičkov iz jekla, ki vibrirajo, kadar meh skozi potisne zrak. Prva stran meha ima vrste gumbov ali klaviaturo, na katero igramo melodijo, medtem ko so na drugi strani gumbi za basovske tone ali akorde.

Prva harmonika

Leta 1821 je Christian Buschmann (1805-1864), iz Berlina, izumil svojo »ročno eolino« (*Handölin*), glasbilo, ki je delovalo s tipkami, podobnimi vzvodom. Sedem let pozneje je glasbenik Cyrillus Demian (1772-1847), iz Dunaja, izdelal svoje glasbilo, imenovano *Akkordion*, ki je bilo po načinu delovanja enako kakor Buschmannovo glasbilo, a je omogočalo še spremljevalne akorde. Izdelano je bilo iz lesa, z intarzijami (okrasni vložek v lesu ali kovini) iz slonove kosti in biserne matice ter posnemali so ga številni drugi glasbeniki. Ker niso mogli uporabiti zaščitenega imena, so svoje različice imenovali splošno »ročne harmonike« (*Handharmonikas*). Najpomembnejši korak v razvoju harmonike je bil leta 1852, ko je Monsieur Busson v Parizu uvedel klavirske tipke.

Klavirska harmonika

Čeprav je bila basovska klaviatura na začetku 20. stoletja že dovolj razvita, da je zagotavljala spremljavo v vseh tonovskih načinih, je bila klavirska harmonika še vedno ljudsko glasbilo, ki so ga uporabljali samo za popularno in podeželsko glasbo v kavarnah, plesnih dvorinah in različnih gledališčih. Leta 1931 so harmoniko začeli resno obravnavati, saj so takrat uvedli šolo za harmonikarje v nemškem mestu Trossingen, ki leži blizu znamenite tovarne harmonik Höhner. Leta 1936 pa so ustanovili britansko akademijo za harmoniko.

Danes imajo harmonike do 140 basovskih gumbov, obseg klaviature pa sega od dveh do štirih oktav, lestvic. Običajna razvrstitev je 120 gumbov za base, imenovana stradella, ki jo je leta 1876 izdelal Italijan Mariano Dallape. Takšna harmonika je sestavljena iz dveh vrst basovskih gumbov in štirih vrst gumbov za akorde. Nekateri modeli imajo preklopni gumb, ki omogoča igranje vseh obratov akordov ali le posamezne tone.

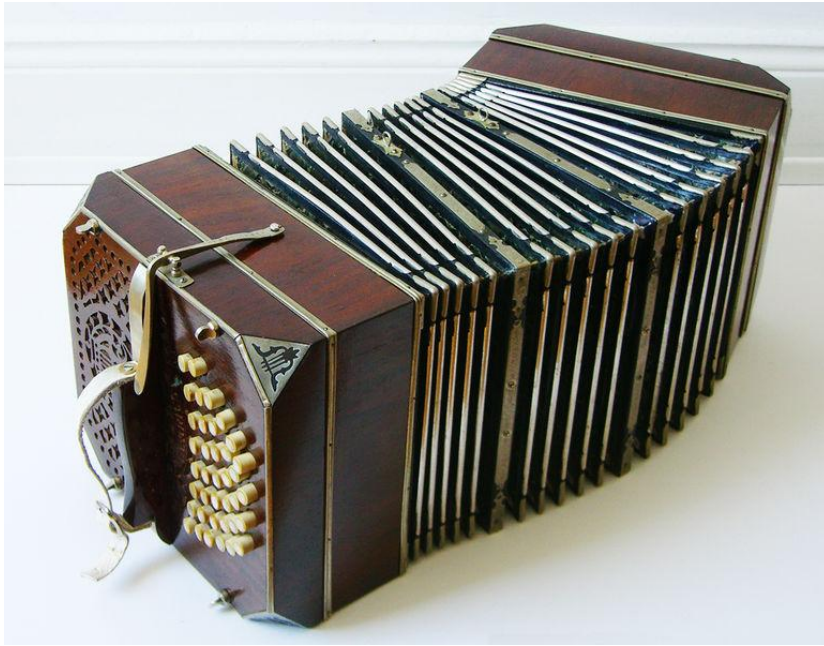
Harmoniko si z jermeni optamo prek ramen.

Slika 1: Leta 1852 je Monsieur Busson, v Parizu, uvedel klavirske tipke. Nima še tipk za base in akorde kakor bolj razviti modeli.

Bandoneon

V Argentini, Urugvaju in Paragvaju v skupinah za tango pogosto nastopa bandoneon, kvadratna harmonika z »dvojnimi mehanizmom« - to pomeni z enakimi toni, če meh povlečemo ali stisnemo. V 19. stoletju ga je iznašel Heinrich Band iz Krefelda (Nemčija). Prvi modeli so imeli več kakor 88 gumbov, današnji pa jih imajo običajno 71.

Slika 2: Bandoneon uporabljajo skupine za tango, v Latinski Ameriki.

Koncertina

Koncertina temelji na skoraj enakem principu kakor harmonika; iznašel jo je Charles Whetstone (1802-1872), leta 1829. Sestavljata jo dve šestero kotni ohišji in na obeh so gumbi, ohišji povezuje meh, ki z raztegovanjem in stiskanjem sproži tok zraka, ki zaniha prenehajoče jezičke glasbila, ko pritisnemo na gumb.

Obstajata dve glavni vrsti koncertine: angleška, ki ima enoten ton (enak ton zazveni ob raztegovanju in stiskanju meha) in nemška, ki ob raztegovanju in stiskanju zveni različno.

Čeprav na koncertino igrajo glasbeniki, kot je bil Giulio Regondi (1822–1872), ni nikoli postala razširjeno glasbilo in danes nanjo igrajo samo v ljudski glasbi, čeprav kdaj kak skladatelj, kakor na primer Charles Ives (1874-1954), napiše kakšno skladbo zanjo.

Slika 3: Koncertina

Leta 1948 je šola v Trossingenu postala uradna državna akademija. Njen prvi predstojnik je bil Hugo Hermann, ki je leta 1927 napisal skladbo *Sieben neue Spielmusiker* (Sedem novih glasbenikov), prvo izvirno skladbo za solo harmoniko. Čeprav na harmoniko večinoma igrajo kot na solistično glasbilo ali kot del instrumentalnega dela v ljudski glasbi, zanjo pišejo številni skladatelji, med njimi je bil Sergej Prokofjev (1891-1953), v *Kantati za 20. obletnico oktobrske revolucije* in Paul Dessau (1894-1979), v operi *Lukova obsodba*.

Pri nas je veliko skladb za harmoniko napisal skladatelj Primož Ramovš, danes pa jih piše predvsem Uroš Rojko.

SESTAVNI DELI HARMONIKE

Poznamo naslednje skupine inštrumentov: pihala, trobila, tolkala, brenkala in godala.

Harmonika spada med inštrumente s tipkami.

Sestavni deli harmonike so:

1 basovski gumbi

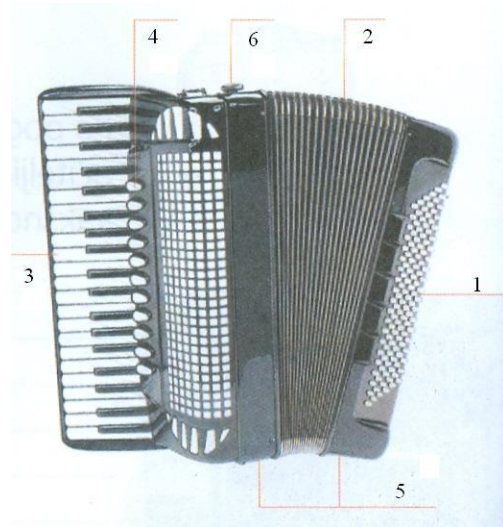
2 meh

3 klavirske tipke

4 registri

5 ohišje

6 naramnice

Slika 4: Klavirska harmonika

Prenihajoči jezički

Prenihajoči jeziček nastopa predvsem v določenih orgelskih piščalih in glasbilih na meh, kot sta harmonij in harmonika. Uporabljajo ga tudi ustna harmonika ali orglice, v katere dovajamo zrak direktno s pihanjem. Višino tona jezičkov, ki so pritrjeni čez zareze v kovinskem okvirju, je mogoče znižati s prirezovanjem pri pritrjenem koncu ali zvišati s prirezovanjem pri prostem koncu. Glavno spremembo v razvoju harmonike je uvedlo podjetje Höhner, ustanovljeno v Trossingenu leta 1857, ko je začelo uporabljati natančno uglašene kovinske jezičke, kar je zagotovilo priljubljenost tega glasbila.

HARMONIKA NA SLOVENSKEM

Po nastanku je harmonika med najmlajšimi ljudskimi glasbili, po razširjenosti pa med prvimi, saj je v sto letih prodrila v vse evropske dežele in ponekod izpodrinila mnoga dotedanja godčevska glasbila.

V Sloveniji na harmoniko večinoma izvajajo domačo zabavno glasbo. Postala pa je priljubljena tudi v klasični glasbi.

Verjetno je harmonika prišla na Slovensko v drugi polovici 19. stol. Glasbilo je prišlo k nam s severa, od nemških sosedov, saj smo prevzeli tudi ime. Nemška beseda Ziehharmonika pomeni v slovenskem jeziku **harmonika**, po domače ji pravimo harmonka oziroma raje v množinski obliki harmonke. Obstaja še nekaj narečnih imen, ki so nastala ob naslonitvi na posamezne značilnosti glasbila, npr. *meh*, *méhe* (Štajerska, Primorska), *orgle* (Gorenjska, Notranjska, Dolenjska, Koroška), *mužike* (Prekmurje), *lájne* (Koroška)...

Temu ustrezno je narejeno tudi ime za godca, ki igra na harmoniko. Instrumentalist na harmoniki je harmonikar oziroma harmonikarka ali harmonikarica, možno pa je tudi harmonikaš oziroma harmonikašica. Po domače npr. *lájnovc* (Koroška).

Ko je za diatonično harmoniko nastala še kromatična harmonika (na Dunaju, leta 1850) in ko so gumbi za prijeme nadomestile tipke, se je pojavilo še nekaj imen, npr. popačena beseda *frajtonarca* za diatonično harmoniko, *gramatiš harmonke* za kromatično, *klavirke* za klavirsko harmoniko.

Ponavadi je harmonika tuj tovarniški ali vsaj obrtniški izdelek, vendar vemo tudi za nekaj domačih izdelovalcev. Takim domačim harmonikam so rekli »slovenske« ali celo »staroslovenske«, ki so bile lepe, ožje in višje od »nemških«, ki so bile širše in nižje. Po zbranih podatkih sodeč, so imele tuje harmonike *nemško štimo*, domači mojstri pa so delali *slovenske*.

Naši godci, zlasti starejši, igrajo na diatonično harmoniko. Nanjo je mogoče igrati le lestvice v duru (največ pet). Ko godec raztegne in stisne meh, se vsakokrat oglasi drug ton. Po tem se diatonična harmonika razlikuje od novejše kromatične, pri kateri se oglasi isti ton, naj se meh raztegne ali stisne. Na kromatično harmoniko je mogoče igrati vse lestvice v duru in molu. Po 2. svetovni vojni so prišle k nam v večjem številu tudi klavirske (kromatične) harmonike, s tipkami namesto gumbov, vendar so naši godci (z malo izjemami) ostali pri svoji stari »frajtonarci«, ki je drugod po svetu malo v rabi in je torej nekakšna slovenska posebnost.

Slika 5: Godec s frajtonarco iz okolice Moravč

Marsikateri godec je podedoval harmoniko od očeta, tako da je isto glasbilo celo po desetletja v hiši. Neredko ga je dal mlajši godec predelati in potem pravijo, da ima: »nemški greben pa slovensko uštimanje« (greben je tisti del harmonike, kjer so melodijski gumbi). To pomeni, da se prejšnja razvrstitev gumbov, to pomeni prijemi, ne ujema več z novo uglastvijo.

Diatonična harmonika se je znova uveljavila pri nas, ko je z njo zaslovel narodnozabavni ansambel Lojzeta Slaka, saj je prej že kazalo, da jo bo izpodrinila klavirska harmonika.

Harmonika je bila pretežno moško glasbilo, saj je bil godec na Slovenskem zmeraj moški. Danes pa je zelo priljubljena med dekleti, saj se jih vedno več odloča za igranje nanjo.

Na harmoniko igrajo godci predvsem za ples, bodisi solistično ali skupaj z drugimi glasbili. Razširjena je po vsej Sloveniji, razen v Reziji je ne poznajo. Za spremljavo petja jo uporabljajo šele v novejšem času, največ narodnozabavni ansambli. Po izročilu je godec spremljal petje le na svatbi ali če je hodil s koledniki.

Slika 6: Znamka Slovenije, iz leta 1999

Ta znamka je izšla leta 1999 za Pošto Slovenije. Na njej je narisana domača harmonika »slovenska«. Ta harmonika je nastala v Kranjski Gori, leta 1896. Hranjena je v muzejski zbirki našega največjega konstruktorja harmonik Valentina Zupana iz Mengša.

PRIMERJAVA MED KLAVIRSKO, DIATONIČNO IN KROMATIČNO HARMONIKO

Tabela 1: Primerjalna tabela

	 Klavirska	 Diatonična	 Kromatična
Tipkovnica	Tipke	Gumbi	Gumbi
Basi	Gumbi	Gumbi	Gumbi
Barve	Najpogosteje je v črni barvi, meh ima pa pogosto belo barvo.	Predvsem ima pisano poslikavo, meh je lahko enobarven ali ima narisane kakšen motiv oz. sliko.	Podobno kot pri klavirski harmoniki.
Zastopanost pri nas	Ta harmonika je pretežno koncertni instrument, v manjših ali večjih zasedbah. Pogosto je tudi v narodnozabavni (Ansambel S. Avsenik) in ljudski glasbi.	Diatonična harmonika pa je zelo priljubljena v narodnozabavni (Ansambel Lojzeta Slaka) in ljudski glasbi. Redko je prisotna pri koncertiranju.	Kromatična harmonika je predvsem koncertni instrument, v narodnozabavni glasbi je prisotna zelo redko.

Slika 7, 8 in 9: Klavirska, diatonična in kromatična harmonika

UPORABA HARMONIKE V RAZLIČNIH GLASBENIH ZVRSTEH

Harmoniko so uporabljali tako v klasični kot tudi popularni glasbi. Ne smemo pozabiti na narodnozabavno in ljudsko glasbo, kjer prevladuje instrument harmonika. Harmonika je doma v Avstraliji, Južni Ameriki (npr. argentinski tango) ter seveda v marsikateri evropski državi. V Franciji izvaja šansone, nepogrešljiva je v narodni glasbi Nemčije, Švice, Avstrije, Italije in Slovenije ter v vzhodnih evropskih državah. Na balkanu je harmonika prisotna v turbo-folk glasbi, ki je nekakšen spoj popularne in ljudske glasbe.

TEKMOVANJA

Tekmovanja harmonikarjev potekajo v glasbenih šolah, za vse mlade instrumentaliste, ki se šolajo v glasbenih ustanovah. Za popularizacijo diatonične harmonike, prispevanje k dvigu kakovosti igranja in programske usmerjanje harmonikarjev, so prav tako tekmovanja, tako pri nas kot v tujini. Omenili bomo Ljubečno, kjer vsako leto poteka tekmovanje, pod imenom Zlata harmonika. Namen teh prireditev je prav tako širjenje izvajanja ljudskih pesmi z diatonično harmoniko. Tako se z različnimi glasbenimi tekmovanji in prireditvami ohranja naša glasbena dediščina.

2.2 ANKETIRANJE UČENCEV S POMOČJO VPRAŠALNIKA

Ko sva pregledala in prebrala literaturo o harmoniki, sva začela razmišljati o sestavi ustreznega vprašalnika, katerega rezultati bodo potrdili ali zanikali najine hipoteze.

Anketirali smo učence 2. in 3. triade OŠ Hudinja in OŠ Ljubečna. Zbrala sva 532 anket, ki sva jih natančno analizirala, izdelala tabele, grafe ter zapisala komentarje.

Anketa za učence vsebuje podatke o starosti in spolu vprašanih, vsebinska vprašanja pa se nanašajo na priljubljenost harmonike.

Slika 11: Druga stran ankete za učence

5. Na katero harmoniko igraš?

a) diatonično   b) klavirsko   c) kromatično

6. Kje se jo učiš igrati?

a) v glasbeni šoli   b) pri privatnem učitelju   c) sem samouk

7. Kakšno zvrst glasbe igraš najpogosteje?

a) klasično   b) narodnozabavno   c) ljudsko

2.3 ANALIZA ODGOVOROV IZ ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Anketirali smo **532 učencev** 2. in 3. triade OŠ Hudinja ter OŠ Ljubečna. Tabela 2 prikazuje število učencev po razredih.

Tabela 2: Števila anketiranih učencev po razredih

Razred:	OŠ Hudinja:		OŠ Hudinja skupaj:	OŠ Ljubečna:		OŠ Ljubečna skupaj:	OŠ Hudinja in Ljubečna:
	dečki	deklice		dečki	deklice		
4.	34	31	65	23	21	44	109
5.	31	26	57	20	18	38	95
6.	23	22	45	20	19	39	84
7.	21	23	44	21	24	45	89
8.	21	22	43	22	19	41	84
9.	15	17	32	24	15	39	71
Skupaj:	145	141	286	130	116	246	532

Številčni pregled učencev potrebujeva za izračunavanje odstotkov.

Najina prva hipoteza pravi, da je več kot polovici anketiranih učencev všeč inštrument harmonika. Zanimalo naju je, kolikšen odstotek anketiranih učencev bo na to vprašanje odgovorilo pritrdilno. Tako sva kot 1. vprašanje v anketi zapisala:

- ali ti je všeč inštrument harmonika?

Učenci smo na to vprašanje lahko odgovorili tako, da smo obkrožili besedo da ali ne.

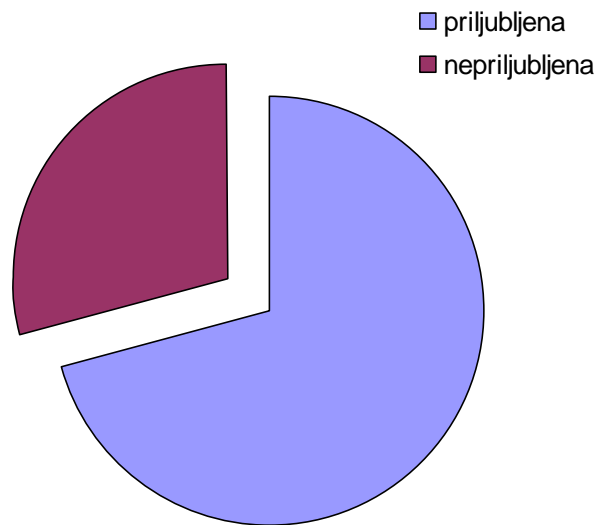
Rezultati analize 1. vprašanja so podani v tabeli 3.

Tabela 3: Rezultati analize 1. vprašanja

Možni odgovori:	OŠ Hudinja in Ljubečna:	%
Da	377	71%
Ne	155	29%
Skupaj:	532	100%

Rezultati 1. vprašanja kažejo, da je inštrument harmonika všeč večini (71%) anketiranih učencev. Z analizo prvega vprašanja se nama je prva hipoteza potrdila.

Graf 1: Grafični prikaz učencev, ki jim je in ni harmonika všeč

Prav tako sva želela spoznati njihove občutke, ki jih imajo ob glasbi harmonike, zato sva jih prosila za pojasnilo, zakaj jim je všeč oziroma ni. Tako sva izvedela vzrok njene priljubljenosti oziroma nepriljubljenosti.

Naslednja tabela prikazuje odgovore učencev, ki sva jih zapisala po vrstnem redu, od največkrat do najmanjkrat omenjenega.

Tabela 4: Rezultati analize 2. vprašanja

Vrstni red:	Odgovori OŠ Hudinja in Ljubečna, ki utemeljijo prejšnji odgovor DA:	Odgovori OŠ Hudinja in Ljubečna, ki utemeljijo prejšnji odgovor NE:
1.	Ker ima lep zvok	Ker nimam rad glasbenih zvrsti, v katerih je prisotna harmonika
2.	Ker je glasba z njo živahna, zabavna	Ker nima lepega zvoka
3.	Ker jo rad igram	Ker me spomni na kmečko življenje
4.	Ker je zanimiv inštrument	Ker se je ni lahko za naučit
5.	Ker je naše ljudsko glasbilo	Ker me ta inštrument sploh ne zanima
6.	Ker mi je vseč narodnozabavna glasba	Ker je ljudski inštrument
7.	Ker se z njo da igrati veliko različnih glasbenih zvrsti	Ker je glasen inštrument
8.	Ker je glasen inštrument	Ker se sliši smešno
9.	Ker se ob njej pleše in poje	Ker mislim, da je ta inštrument bolj za moške
10.	Ker je podobna klavirju	Ker ne znam igrati na ta inštrument
11.	Ker jo imamo pri nas doma	Ker me spomni na narodnozabavno glasbo
12.	Na veselicah je super	Ker sem se je navadil
13.	Ker ni električni inštrument	/
14.	Ker je že po videzu lep inštrument	/
15.	Ker imam rad glasbo	/
16.	Ker lahko spreminjaš barvo zvoka	/
17.	Ker mi je vseč ljudska glasba	/
18.	Ker je na porokah bolj zabavno	/
19.	Ker je prenosljiva	/

Rezultati kažejo, da jim je vseč zaradi lepega zvoka in ker je glasba z njo živahnejša.

Tako kot nekateri občudujejo zvok harmonike, tako druge zvok moti. Vsa ostala pojasnila tistih, ko jim harmonika ni vseč, so: ker me spomni na kmečko življenje, ker je ljudski inštrument, harmonika je le za moške...

Res je, harmonika je bila pri nas najprej godčevsko glasbilo in še danes se nanjo igra največ na vasi, v ljudski in narodnozabavni glasbi. V mestih življenje poteka drugače. Na učence ima velik vpliv zabavna glasba, kjer je redko prisotna harmonika. Vendar se moramo kljub temu zavedati, da je harmonika naše ljudsko izročilo in že zaradi tega moramo biti ponosni nanj.

Druga hipoteza pravi, da se igranje na harmoniko najraje posluša v narodnozabavni glasbi.

Tako se je vprašanje št. 3 v anketnem vprašalniku glasilo:

- v kateri glasbeni zvrsti najraje poslušáš igranje na harmoniko?

Možni odgovori so bili naslednji: v klasični, narodnozabavni, ljudski, zabavni in turbo-folk glasbi.

Tabela številka 5 prikazuje števila in odstotke anketiranih učencev, po glasbenih zvrsteh, kjer najraje poslušajo igranje na harmoniko.

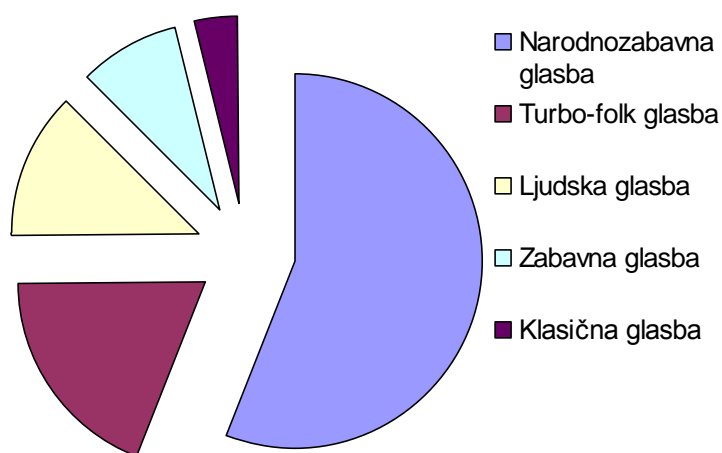
Tabela 5: Rezultati analize 3. vprašanja

Možni odgovori:	OŠ Hudinja in Ljubečna:	%
Narodnozabavna glasba	210	55%
Turbo-folk glasba	72	19%
Ljudska glasba	48	13%
Zabavna glasba	32	9%
Klasična glasba	15	4%
Skupaj:	377	100%

Rezultati 3. vprašanja kažejo, da učenci najraje poslušajo harmoniko v narodnozabavni glasbi.

Tej glasbeni zvrsti sledi turbo-folk glasba, zmes zabavne in ljudske glasbe, nato ljudska, zabavna in na zadnje klasična glasba. Tako se nam je potrdila tudi druga hipoteza.

Graf 2: Odstotki učencev, ki prikazujejo odgovor na 3. vprašanje

Zanimalo naju je, katere države (brez Slovenije) bodo anketirani učenci največkrat zapisali, kjer je v narodni glasbi prav tako prisotna harmonika.

Ta tabela prikazuje vrstni red držav, ki smo jih učenci največkrat zapisali.

Tabela 6: Rezultati analize 4. vprašanja

Vrstni red:	Odgovori OŠ Hudinja in Ljubečna:
1.	Avstrija
2.	Nemčija
3.	Hrvaška
4.	Srbija
5.	Bosna in Hercegovina
6.	Madžarska
7.	Švica
8.	Italija
9.	Francija
10.	Češka
11.	Slovaška
12.	Poljska
13.	Avstralija
14.	Črna Gora
15.	Nizozemska
16.	Škotska
17.	Rusija
18.	Bolgarija
19.	Španija
20.	Anglija
21.	Irska
22.	Afganistan
23.	Koreja
24.	Afrika

Vidimo, da sta na prvem in drugem mestu alpski državi Avstrija in Nemčija, sledijo naše južne sosednje države, kot so Hrvaška, Srbija ter Bosna in Hercegovina. Od 6. do 12. mesta so naslednje evropske države: Madžarska, Švica, Italija, Francija, Češka, Slovaška in Poljska. Sledi skok na drug kontinent, Avstralijo. Nato so ponovno evropske dežele: Črna Gora, Nizozemska, Škotska, Rusija, Bolgarija, Španija, Anglija in Irska. Pri Afganistanu, Koreji in Afriki pa je najbrž šlo za šalo, čeprav ni izključeno, da tudi tam ne poznajo vsaj kakšne posebne vrste harmoniko ali njeno različico...

Ti odgovori so dobri, saj so tako nekateri učenci pokazali širše znanje o tem inštrumentu, če ni šlo le za ugibanje.

Od tu naprej je analiza druge strani ankete, ki je bila namenjena tistim učencem, ki igrajo na harmoniko. Najprej številka tabela 7 prikazuje, koliko učencev igra harmoniko.

Tabela 7: Učenci, ki igrajo na harmoniko

Deklice:	Dečki:	Skupaj:
9	25	34

Od vseh anketiranih, 532 učencev, igra na harmoniko 34 učencev. To je **6%**. Več je fantov kot deklic, ki igrajo na harmoniko.

Tretja hipoteza se glasi, da več kot polovica učencev, ki igra na harmoniko, igra na diatonično harmoniko.

Vprašanje št. 5 v anketnem vprašalniku je bilo:

- na katero harmoniko igraš?

Anketirani učenci so lahko obkrožili diatonično, klavirsko ali kromatično harmoniko.

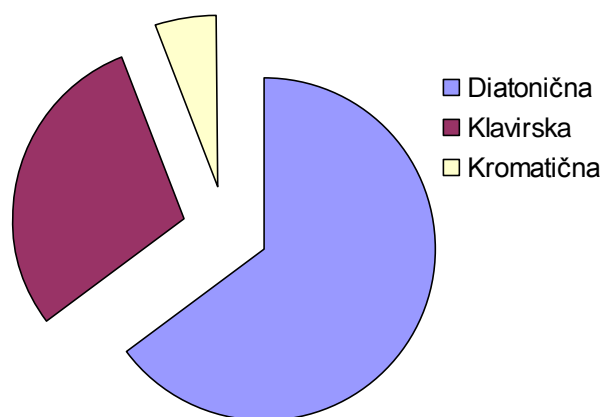
Tabela 8 prikazuje na katero harmoniko igra največ učencev, tudi njihovo število in odstotke.

Tabela 8: Rezultati analize 5. vprašanja

Vrsta harmonike:	Odgovori OŠ Hudinja in Ljubečna:	%
Diatonična	22	65%
Klavirska	10	30%
Kromatična	2	5%
Skupaj:	34	100%

Od tistih učencev, ki igrajo na harmoniko, jih največ igra na diatonično harmoniko. Sledi ji klavirska, zadnja je kromatična harmonika. Najina zadnja hipoteza se je prav tako potrdila.

Graf 3: Vrste harmonik, na katere igrajo anketirani učenci

Znano je, da se na harmoniko lahko učiš tudi privatno, pri priznanih harmonikarjih, ne le v glasbeni šoli. Nekateri se jo pa učijo sami. Tako sva zastavila vprašanje št. 6:

- kje se jo učiš igrati?

Možni odgovori so bili naslednji: v glasbeni šoli, pri privatnem učitelju ali sem samouk.

Tabela številka 9 prikazuje število učencev, glede na vrsto harmonike, ki se jo učijo igrati v glasbeni šoli, pri privatnem učitelju ali so samouki.

Tabela 9: Rezultati analize 6. vprašanja

Vrste harmonike:	Odgovori OŠ Hudinja in Ljubečna:			Skupaj:
	Glasbena šola	Privatni učitelj	Samouk	
Diatonična	2	15	5	22
Klavirska	6	1	3	10
Kromatična	1	1	/	2
Skupaj:	9	17	8	34

Številke kažejo, da se učenci diatonične harmonike učijo predvsem pri privatnem učitelju, nekaj je samoukov, najmanj pa jih je v glasbeni šoli. Največ učencev klavirske harmonike je v glasbeni šoli, nato so trije samouki in le eden pri privatnem učitelju.

Tu se vidi, da je diatonična harmonika namenjena bolj za splošno priljubljenost, za narodnozabavno in ljudsko glasbo, s klavirsko harmoniko pa učenci igrajo predvsem klasično glasbo, saj se je učijo tudi v glasbenih šolah, pri profesionalnih učiteljih.

Na kromatično harmoniko igrata le dva, eden se uči v glasbeni šoli, drugi pri privatnem učitelju.

Zadnje vprašanje v anketnem vprašalniku za učence, ki igrajo na harmoniko, se je vezalo na potrditev povezave med določeno vrsto harmonike in njeno uporabo v posameznih glasbenih zvrsteh. Obdržala sva prejšnje rezultate, glede poučevanja, ki kažejo, da je izvajanje določene glasbene zvrsti odvisno tudi od učitelja. Vprašanje št. 7 v anketnem vprašalniku je bilo:

- kakšno zvrst glasbe igraš najpogosteje?

Učenci so lahko odgovorili klasično, narodnozabavno ali ljudsko.

Tabela 10 prikazuje vrstni red glasbenih zvrsti, ki jih učenci igrajo, glede na njihovega učitelja in vrsto harmonike.

Tabela 10: Rezultati analize 7. vprašanja

Vrste harmonike:	Odgovori OŠ Hudinja in Ljubečna:					
	Gl. šola:	Vrstni red gl. zvrsti:	Privatno	Vrstni red gl. zvrsti:	Sam	Vrstni red gl. zvrsti:
Diatonična	2	1. narodno-zabavno	15	1. narodno-zabavno	5	1. narodno-zabavno
		2. ljudsko		2. ljudsko		
Klavirska	6	1. klasično	1	1. narodno-zabavno	3	1. ljudsko
		2. narodno-zabavno		2. ljudsko		2. narodno-zabavno
		3. ljudsko		3. zabavno		
Kromatična	1	ljudsko	1	ljudsko	/	/

Z diatonično harmoniko instrumentalisti izvajajo narodnozabavno in ljudsko glasbo, ne glede na to, kje se je učijo, v glasbeni šoli, pri privatnem učitelju ali sami.

Učenci, ki se učijo igranja na klavirsko harmoniko v glasbeni šoli, igrajo predvsem klasično glasbo, nato narodnozabavno in ljudsko glasbo. Tisti, ki se učijo pri privatnem učitelju pa igrajo narodnozabavno glasbo, sledita ji ljudska in zabavna glasba. Samouki se učijo igranje na klavirsko harmoniko s slovensko ljudsko glasbo, nato znanje utrjujejo z narodnozabavno glasbo.

Učenca, ki se učita kromatično harmoniko, igrata le ljudsko glasbo, saj ta harmonika zahteva več časa za učenje.

2.4 PRIMERJAVA HIPOTEZ IN UGOTOVITEV

Najina prva hipoteza se glasi: več kot polovici anketiranih učencev je všeč inštrument harmonika. Takšnega mnenja sva zato, ker se ob harmoniki največkrat pleše in poje, to pa nas razveseljuje. Hipoteza se nama je potrdila, saj sva po svojih izkušnjah ter izkušnjah naših vrstnikov prepričana, da harmonika s svojim zvokom in značajem skladb, ki jih igra, marsikoga razveseli. Rezultati analize 1. vprašanja so pokazali, da je od 532 anketiranih učencev harmonika všeč 377 učencem (71%), 155 (29%) pa ne.

Druga hipoteza je, da se igranje na harmoniko najraje posluša v narodnozabavni glasbi. To meniva zato, ker je pri nas zelo veliko tovrstnih glasbenih skupin, veliko od teh je znanih tudi drugod in so prejeli že veliko pomembnih priznanj ter nagrad. Ta glasbena zvrst ima prav tako veliko medijsko pozornost (različne oddaje na radiu in televiziji).

Harmonika v klasični glasbi ni širše popularna. Za tovrstno glasbo potrebuješ nekaj znanja in seveda poseben interes. V stiku z ljudsko glasbo smo le še v šolah, pri pouku glasbene vzgoje, v pevskih in folklornih skupinah ter na različnih praznovanjih. Doma pa se gleda televizija in uporablja računalnik. V zabavni glasbi harmonika ni doma, turbo-folk glasba pa je značilna predvsem za naše južne sosednje dežele.

Hipoteza se nam je potrdila, saj rezultati 3. vprašanja kažejo, da je harmonika najbolj priljubljena v narodnozabavni glasbi. Njej sledijo turbo-folk, ljudska, zabavna in klasična glasba. Samo, da je skladba enostavna in ima hiter tempo, to je po okusu širšega občinstva.

Naslednja hipoteza, da več kot polovica učencev, ki igra na harmoniko, igra na diatonično harmoniko, se nama je prav tako potrdila. Takšnega mnenja sva zato, ker je diatonična harmonika najbolj zvesta narodnozabavni in ljudski glasbi, torej lahkotnejši glasbi, klavirska in kromatična harmonika pa se uporabljata predvsem v klasični glasbi.

Na harmoniko igra 34 anketiranih učencev, od tega jih 22 otrok (65%) igra na diatonično harmoniko. Po priljubljenosti ji sledi klavirska harmonika, na katero igra 10 učencev (30%), na kromatično pa le 2 učenca (5%). Diatonična harmonika resnično kraljuje na Slovenskem, saj je priljubljena v narodnozabavni, ljudski, zabavni in turbo-folk glasbi. To so glasbene zvrsti, ki poskrbijo za našo dobro voljo in razpoloženje, ples in petje.

3 ZAKLJUČEK

Tema najine raziskovalne naloge je v nama zbudila veliko zanimanje, saj kot avtorja zastopava tiste učence, ki igrajo na harmoniko in tudi tiste, ki jo samo poslušajo. Tako sva lažje postavila hipoteze in bolj razumela analizo anketnega vprašalnika za učence.

Pri raziskovanju nisva imele preveč težke naloge. Metode pogovora, branja literature in anketiranje učencev so se izkazale za dobre. Pri strokovni literaturi je pomembno teoretično znanje, pri anketi pa dobimo odgovore učencev, ki so predvsem njihova mnenja.

Ugotovila sva, kako lahko znanje vpliva na naš pogled in sprejemanje, v tem primeru harmonike. Vsekakor jo še bolj vrednotiva, kot sva jo prej. Ne smemo pa pozabiti še na narodno zavest, saj je ta inštrument za nas značilen, posebej diatonična harmonika. Ne sramujmo se tistega, kar je naše, slovensko.

Seveda se pri iskanju odgovorov vedno znova postavljajo in razkrivajo še druga, nova vprašanja, odkritja, razmišljanja in nove informacije. Morda se je zanimanje zanjo povečalo še pri kakšnem učencu ali pa vsaj delno spremenil odnos do tega instrumenta in glasbe nasploh. Morda je tudi kdo začutil željo, da v svoji raziskovalni nalogi razišče kak drug inštrument, to pot bolj nepoznan oziroma kako drugače zanimiv.

4 VIRI IN LITERATURA

4.1. WADE-MATTHEWS, Max in THOMPSON, Wendy: Glasba: Ilustrirana enciklopedija glasbil in velikih skladateljev. Ljubljana: Modrijan, 2006.

4.2. ARDLEY, Neil: Glasbila. Murska sobota: Pomurska založba, 1990.

4.3. PESEK, Albinca: Glasba 6, Priročnik za glasbo v šestem razredu osnovne šole. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005.

4.4. KUMER, Zmaga: Slovenska ljudska glasbila in godci. Maribor: Založba Obzorja, 1972

4.5 KUMER, Zmaga: Ljudska glasbila in godci na Slovenskem. Ljubljana: Slovenska Matica, 1983

4.6 <http://www.posta.si/opis-postnega-ziga/399/Slovenija-Evropa-v-malem-Harmonika?nodeid=534>, (21. nov. 2009; 14.10)

4.7 <http://sl.wikipedia.org/wiki/Harmonika>, (21. nov. 2009; 17.30)